

Ortaokul Öğrencileri için Bedensel Okuryazarlık Tutum Ölçeği'nin Geliştirilmesi

Fatih ÖZGÜL¹, Kıvanç SEMİZ², Murat KANGALGİL³

ÖZET

Amaç: Bu çalışmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin bedensel okuryazarlığa ilişkin tutumlarını ölçebilecek kapsamda bir ölçüm aracı geliştirmektir.

Yöntem: Araştırmaya iki farklı örnekleme toplam 827 ortaokul öğrencisi katılmıştır. İlk grup için yaşları 11 ile 14 arasında, 235 kız ve 200 erkek olmak üzere toplam 435 katılımcıdan, ikinci grup ise yine yaşları 11 ile 14 arasında değişen, 212 kız 180 erkek olmak üzere toplam 392 katılımcıdan oluşmaktadır. Açıklayıcı Faktör Analizi ve Doğrulayıcı Faktör Analizi ile veriler analiz edilerek bedensel okuryazarlık arka planı ile oluşturulan soru havuzundan oluşan ölçekle bulgular elde edilmiştir.

Bulgular: 39 maddelik taslak ölçek açıklayıcı faktör analizi sonucunda, 34 maddeye düşürülerek 8 alt boyutta toplanmış ve toplam varyansın % 66.812'sini açıklamıştır. Doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarına göre uyum değerlerinin hepsi modelin iyi uyum gösterdiğini belirtmektedir.

Sonuç: Bedensel okuryazarlığa karşı tutumun incelenmesinde ilgili araştırmacılara yönelik kullanılabilecek bir ölçek Türk alan yazımına sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Bedensel okuryazarlık, Ortaokul öğrencileri, Tutum ölçeği

ABSTRACT

Development of the Physical Literacy Attitude Scale for Middle School Students

Purpose: The purpose of this study was to develop a measurement tool for secondary school students' attitudes towards physical literacy.

Method: A total of 827 secondary school students participated in the study in two different samples. The first group consists of 435 participants, 235 girls and 200 boys, aged between 11 and 14, and the second group consists of a total of 392 participants, 212 girls and 180 boys, again aged between 11 and 14. Data were analyzed with Explanatory Factor Analysis and Confirmatory Factor Analysis, and findings were obtained with a scale consisting of a question pool created with a physical literacy background.

Results: As a result of the explanatory factor analysis of the 39-item draft scale was reduced to 34 items and gathered in 8 sub-dimensions and explained 66.812% of the total variance. According to the results of confirmatory factor analysis, all of the fit values indicate that the model fits well.

Conclusion: A scale that can be used to examine secondary school students' the attitudes towards physical literacy in Turkish sports science literature.

Keywords: Physical literacy, Secondary school students, Attitude scale

¹Giresun Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Giresun/TÜRKİYE. ORCID: 0000-0002-8671-9854, fatih.ozgul@giresun.edu.tr

²Giresun Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Giresun/TÜRKİYE. ORCID: 0000-0003-3051-4814, kivancsemiz@gmail.com

³Dokuz Eylül Üniversitesi Nejat Hepkon Spor Bilimleri Fakültesi, İzmir/TÜRKİYE. ORCID: 0000-0002-7480-199X, murat.kangalgil@deu.edu.tr

GİRİŞ

Bedensel okuryazarlık, son yıllarda dünya genelinde ve ülkemizde gençlerin bütüncül gelişimi ve nitelikli bir beden eğitimi dersi için dikkate değer bir ilgi çekmektedir (Whitehead, 2010). Genel itibarıyla sağlık, temel motor beceriler, bedensel yeterlilik ve yaşam boyu fiziksel aktivite alışkanlığı için bilgi ve anlayışa odaklanan bedensel okuryazarlık; çocuk ve gençlerin sahip olması gereken bir yeterlilik olarak öne çıkmaktadır (Liu ve Chen, 2021). Öğrencilerde bir bedensel okuryazarlık geliştirmek, eğitimsel bir çıktı olduğu kadar belli aşamalardan geçen bir süreçtir. Bu süreç; erken yaşlardan başlayarak beden eğitimi dersi gibi ortamlarda zenginleşerek hayat boyu fiziksel aktiviteye katılım alışkanlığı kazandırmada anlamlı öğrenmeler ve deneyimlerin sunulduğu ortamlar yaratılmasıyla verimli bir zaman dilimini ifade eder (Castelli ve ark., 2015; Hastie, 2017). Özellikle ilkökul ve ortaokul gibi kritik gelişim yaşlarındaki bireylerde bedensel okuryazarlık geliştirmede çeşitli paydaşların rolü bütünsel gelişim için önem arz etmektedir (Taş ve Altunsöz, 2021a). Örneğin, Kanada'da 5. ve 7. Sınıf 2000'in üzerinde öğrenci ile yapılan bir araştırmada; çocuk ve gençlerde nitelikli bir beden eğitimi dersi deneyimi sunulurken olumlu duygusal davranışlarla ilişkilendirilmeden motor beceriye ve motivasyona odaklanılmasının, bedensel yeterlilik ve özgüven yaratmada eksiklik yaratacağı raporlanmıştır (Cairney ve ark., 2019). Ayrıca bezer olarak; başka bir araştırmada da bedensel okuryazarlığın, fiziksel becerinin yanında psikolojik faktörler ve çevresel etmenlerden etkilendiği ortaya konmuştur (Shortt ve ark., 2019).

Beden eğitimcilerin bedensel okuryazarlığı ölçme ve değerlendirmede uygun araçlar kullanması için; hareket becerilerini ölçmede fiziksel alan, alan bilgisi ve strateji geliştirme gibi becerileri ölçmede bilişsel alan, bir topluluğa aidiyet geliştirme ve iş birliği gibi beceriler için sosyal alan ve son olarak özgüven ve öz-düzenleme gibi becerilerde psikolojik alanı göz önünde bulundurmaları gerektiği vurgulanmaktadır (Barnett ve ark., 2019). Özellikle küçük yaş gruplarına uygun öğretim ortamları sunmada sınıf öğretmenlerinin sahip olması gerek bedensel okuryazarlık bilgisi için eğitim programlarının öneminin vurgulanmasıyla birlikte (Edwards ve ark., 2019) ülkemizde de beden eğitimi öğretmenleriyle sınıf öğretmenlerinin beden eğitimcilere oranla bedensel okuryazarlık bilgisinde eksikliklerin olduğu ortaya konmuştur (Yıldizer, ve Munusturlar, 2022). Ülkemizde son yıllarda güncel araştırmalar bedensel okuryazarlık alan yazınına katkı sağlamaktadır. Taş ve Altunsöz (2021b), PLAY ölçüm aracıyla 154 altıncı ve yedinci sınıf öğrencisinin bedensel okuryazarlıklarını; fiziksel alan (hareket becerileri), psikolojik alan ve davranışsal alanlarını göz önünde bulundurarak incelemiştir. Katılımcı öğrencilerin hareket yetkinliği konusunda fiziksel alanda yeterli

olmadıkları, ancak psikolojik alanda yüksek puanlar aldıklarını raporlanmıştır. Davranışsal alanda ise genellikle ana akım sporların ön planda olduğu görülmüştür. Yine Türk alan yazınına bakıldığında bedensel okuryazarlığın ölçülmesiyle alakalı beden eğitimi öğretmenleri için adapte edilen bir ölçeğe rastlanmaktadır (Munusturlar ve Yıldız, 2020). Ancak, bedensel okuryazarlığın duyuşsal boyutuna ilişkin öğrenci perspektifinin algılanabileceği bir ölçüm aracına rastlanmamıştır. Bu çalışmanın, Ortaokul düzeyindeki öğrenciler için bedensel okuryazarlığın belirlenmesi, karşılaştırılmasına ve böylece bilişsel ve devinişsel alanlarda geliştirilecek olan ölçme araçlarına da katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu çalışmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin bedensel okuryazarlığa ilişkin tutumlarını ölçebilecek kapsamda bir ölçüm aracı geliştirmektir.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırma, ortaokul öğrencilerinin bedensel okuryazarlığa ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla Likert tipi bir ölçek geliştirme çalışmasıdır. Ölçek geliştirme aşamasının başlangıcında ölçüm şeklinin belirlenmesi, madde havuzunun oluşturulması ve puanlama aşamasında Rensis Likert (1967) tarafından vurgulanan aşamalar takip edilmiştir.

Katılımcılar

Zaman ve maddi imkanlar göz önünde bulundurularak en kolay ve ulaşılabilir birimlerden veri elde etme yolu ile uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır (Büyüköztürk ve ark., 2008). Ölçek geliştirme ile ilgili yapılan araştırmalarda geçerli ve güvenilir sonuçların elde edilmesi için evrenin temsiliyeti ile alakalı belli öneriler bulunmaktadır. Açıklayıcı Faktör Analizi ve Doğrulayıcı Faktör analizi için, iki ayrı örneklem grubu ile ölçekte bulunan madde sayısının en az 5-10 katı kadar örneklem sayısına ulaşmanın önemi vurgulanmaktadır (Karagöz ve Bardakçı, 2020; Nunnally, 1978). Araştırma grubuna ilk grup için yaşları 11 ile 14 arasında, 235 kız ve 200 erkek olmak üzere toplam 435 orta okul öğrencisinden veri toplanmıştır. İkinci grupta ise yine yaşları 11 ile 14 arasında değişen, 212 kız 180 erkek olmak üzere toplam 392 orta okul öğrenci ile veri toplanmıştır. Literatür doğrultusunda yeterli sayıda katılımcıya ulaşıldığı görülmektedir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada yazarlar tarafından “Ortaokul Öğrencileri için Bedensel Okuryazarlık Tutum Ölçeği” geliştirilmiştir. Ölçek formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcıların demografik bilgileri ve ikinci bölümde de bu makalede geliştirilen ölçek

maddeleri yer almaktTaslak ölçeğin hazırlanmasında, beden eğitimi öğretmenleri ile fiziksel aktivite ve beden eğitimi ve spor alanında araştırmaları bulunan öğretim elemanlarından yararlanılmıştır. Tasarlanan 39 maddelik taslak ölçeğin kapsam geçerliğinin incelenmesi için ise tekrar fiziksel aktivite ile beden eğitimi ve spor alanlarındaki araştırmacılardan ve beden eğitimi öğretmenlerinden destek alınarak ölçeğin son hali verilmiştir. Sonrasında, taslak ölçek ortaokul öğrencileri tarafından anlaşılabilirliğinin tespiti için 50 öğrenciden oluşan küçük bir gruba uygulanmıştır. Ortaokul öğrencileri tüm maddelerin açık ifadeler olduğunu belirtmişlerdir. Açıklayıcı Faktör Analizi ve Doğrulayıcı Faktör Analizine göre ölçek; toplam 34 maddeden ve 8 alt boyuttan oluşmaktadır.

Verilerin Toplanması

Gerekli etik kurul izni alınarak (İzin No: 21/35; Tarih: 28.04.2022), araştırma verileri 2022 yılının Eylül ayında Giresun ilinde toplanmıştır. Araştırma sürecinde iki farklı çalışma grubuyla çalışılmıştır. Açıklayıcı faktör analizi ve gerekli güvenilirlik analizleri birinci katılımcı grubundan, doğrulayıcı faktör analizi ikinci katılımcı grubundan elde edilen verilerle yapılmıştır. Madde havuzu oluşturulurken alan yazında yer alan önde gelen çalışmalar incelenmiştir (Cairney ve ark., 2019; Lundvall, 2015; Whitehead, 2010). Devamında oluşturulan madde havuzu için bedensel okuryazarlık konusunda araştırma deneyimi olan 3 farklı uzmandan görüş alınarak ölçeğe ön uygulama için son şekli verilmiştir.

Veri Analizi

Geliştirilen ölçeğin geçerlik ve güvenilirliğini sınamak amacıyla SPSS 25 programı aracılığıyla Açıklayıcı (AFA) ve AMOS programıyla da Doğrulayıcı Faktör Analizleri (DFA) uygulanmış, iç tutarlılığı test etmek için de Cronbach Alfa tekniğinden yararlanılmıştır. Verilerin faktör analizine uygunluğunu test etmek için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) Katsayısı ve Bartlett Küresellik Testi uygulanmıştır (Bartlett, 1950). AFA için temel bileşenler analizi ve varimax eğik döndürme kullanılmıştır. DFA'nın kabul edilebilir değerleri sağlayıp sağlamadığına ise ilgili uyum indeksleri referans alınarak kontrol edilmiştir.

BULGULAR

Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Başlangıç olarak, ölçeğin normallik sınanması sonuçlarına göre; ölçek ortalamalarının basıklık (-1,202) ve çarpıklık (1,403) değerleri; verilerin normal dağılım gösterdiğini ifade etmektedir (Tabachnick ve Fidel, 2012). Madde-Toplam istatistikleri sonuçları göz önünde bulundurulduğunda; madde-toplam korelasyon değerinin 0,20'den düşük olması iç tutarlılığı

bozduğundan 16. maddenin ölçekten çıkarılması gerekmektedir. Ayrıca korelasyon değerleri; 0,20-0,30 aralığında olan 11., 14. ve 21. Maddelerin de ölçekten çıkarılmaları gerekmektedir. Dolayısıyla, ilk aşamada dört adet madde (11., 14., 16., ve 21.) ölçekten çıkarılarak yeniden madde analizi yapılmıştır. İkinci aşamada, düzeltilmiş madde toplam korelasyon değerleri incelendiğinde; korelasyon değeri 0,20-0,30 aralığında olan 15. madde ölçekten çıkarılarak yeniden madde analizi yapılmıştır. Bu şekilde düzeltilmiş madde-toplam korelasyon değerleri incelendiğinde, negatif ve 0,305'in altında madde kalmadığı görülmüştür. Toplam 5 maddenin çıkartılarak 39 maddelik havuzdan 34 maddeye düşen ölçekteki maddelerin korelasyon değerleri 0,305 ile 0,732 arasında dağıldığı görülmüştür. Genel güvenilirlik katsayısı (Cronbach Alfa) 0,931 olarak bulunmuş; bu değer 0,80 üstü olduğundan, ölçeğin güvenilirliğinin yüksek olduğu ifade edilebilir.

Öncelikle KMO ve Bartlett Testi uygulanarak, KMO değerinin 0,750 olduğu bulunmuştur. Bu sonuç, örneklem yeterliliğinin iyi düzeyde olduğunu ve örneklem büyüklüğünün faktör analizi için yeterli olduğunu göstermektedir. Ayrıca Bartlett Küresellik Testinin sonucunun anlamlı çıkması da ($\chi^2= 10223,928$; $p=.00$) faktör analizinin uygulanabilir olduğunu göstermektedir. Açıklanan toplam varyansa bakıldığında ise; geliştirilen ölçeğin 8 alt boyutta toplam varyansın % 66.812'sini açıkladığı bulunmuştur. Bu değer ölçek geliştirme çalışmaları için oldukça iyi bir değer olarak belirtilmektedir (Karagöz ve Bardakçı, 2020).

Tablo 1. Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Faktör	Faktör Yüğü	Cronbach Alpha Değeri	Açıklanan Varyans
Amaçsallık			
Bedenimle neler yapabileceğimi görmek isterim	0.707		
Ne kadar yükseğe sıçrayabileceğimi bilmek isterim	0.693		
Raket, top, sopa, vb. nesnelere istediğim gibi kullanabilirim	0.506	0.855	32,895
Ne kadar ileri (uzun) atlayabileceğimi bilmek isterim	0.682		
Vücudumun yatkın olduğu sportif becerileri öğrenmek isterim	0.556		
Arkadaşlarıma onların da hareketli olmaları için yardım etmek istiyorum	0.495		
Sağlıklı ve Aktif Olma			
Sürekli olarak hareket etme ihtiyacı hissederim	0.713		
Sağlıklı olabilmem için hareket etmem gerektiğini bilirim	0.405		
Farklı egzersizler ve farklı spor dalları ile uğraşmak gün içinde daha da enerjik hissetmemi sağlıyor	0.305	0.787	7,000
Farklı fiziksel aktivitelerde yer almak / fiziksel aktivitelere katılmak hoşuma gidiyor	0.480		
İş birliği ve Ortaklık			

Antrenörüm ve Beden Eğitimi Spor Öğretmenim de grup halinde spor ve fiziksel aktivite uygulamalarını öneriyor	0.531		
Grup halinde sağladığımız enerjinin fiziksel aktivite yaparken hiç bitmeyeceğini düşünüyorum	0.422		
Birçok fiziksel aktiviteye katılmaya karşı istekliyim	0.426	0.743	5,622
Obezite ve diğer sağlık sorunları ile mücadele için fiziksel hareketlilik bence yeterlidir	0.394		
Fiziksel aktivite sayesinde kendime olan güvenim artıyor	0.550		
Toplu halde fiziksel aktivite yaparken katılımcılara da güven sağladığımı hissediyorum	0.400		
İşleme			
Ne kadar hızlı koşabileceğimi bilmek isterim	0.700		
Ne kadar esnek olduğumu bilmek isterim	0.666		
Günlük etkinliklerimi çoğunlukla fiziksel aktivitelerle doldururum	0.465	0.776	5,144
Okul sporu-serbest zaman ilişkisinin yeterince sağlanmadığına inanıyorum	0.440		
Beni zorlayıcı fiziksel aktiviteler oldukça ilgimi çekiyor	0.530		
Süreç			
Fiziksel aktivite sayesinde daha sosyal olduğuma inanıyorum	0.478		
Arkadaşlarımla birlikte hobi olarak yeni fiziksel aktivite-spor olanaklarını öğrenme çabası içerisindeyim	0.598		
Hareketli oyun-aktiviteleri (sanal gözlük oyunları, Xbox Kinect, Playstation Move) beni mutlu eder	0.402	0.812	4,679
Sabah kalkarken günümün yoğun bir fiziksel hareketlilikle geçmesini hayal ediyorum	0.732		
Spor ve fiziksel aktivite gelecek için bana umut vadediyor	0.728		
Engeller			
Aile ile birlikte yapılan fiziksel aktiviteler beni çok mutlu ediyor	0.650		
Ev işlerine yardımcı olduğumda kendimi mutlu hissediyorum	0.386	0.741	4,363
Durağan oyun-aktiviteler, video oyunları-pc-tablet-telefon gün içerisinde kendimi çok yorgun ve bitkin hissetmemi sağlıyor	0.450		
Davranış			
Kitlesel hareketlilik uygulamaları adına yeterli yönlendirme yapılmadığını düşünüyorum	0.603		
Yeni bir hareketlilik-beceri öğrenimi yerine, ailemin ders çalışmam gerektiğini savunduğunun farkındayım	0.428	0.735	3,846
Çevremdeki fiziksel aktivite olanaklarının yeterli olduğunu düşünüyorum	0.369		
Uygulamalar			
Düzenli spor ve fiziksel aktiviteyi destekleyen uygulamaların yeterli olmadığını düşünüyorum	0.539	0.705	3,262
Aile ve arkadaşlarımla benim fiziksel aktivite düzeyimi önemsemediklerini görüyorum	0.345		
Toplam		0.931	%66.812

Açıklayıcı faktör analizi sonuçlarına göre ölçek 34 madde ve 8 alt boyutta dağılım göstermiştir:

1. Amaçsallık: M1 – M3 – M4 – M5 – M7 – M17
2. Sağlıklı ve Aktif Olma: M8 – M10 – M12 – M13
3. İş birliği ve Ortaklık: M18 – M19 – M20 – M22- M23 – M24

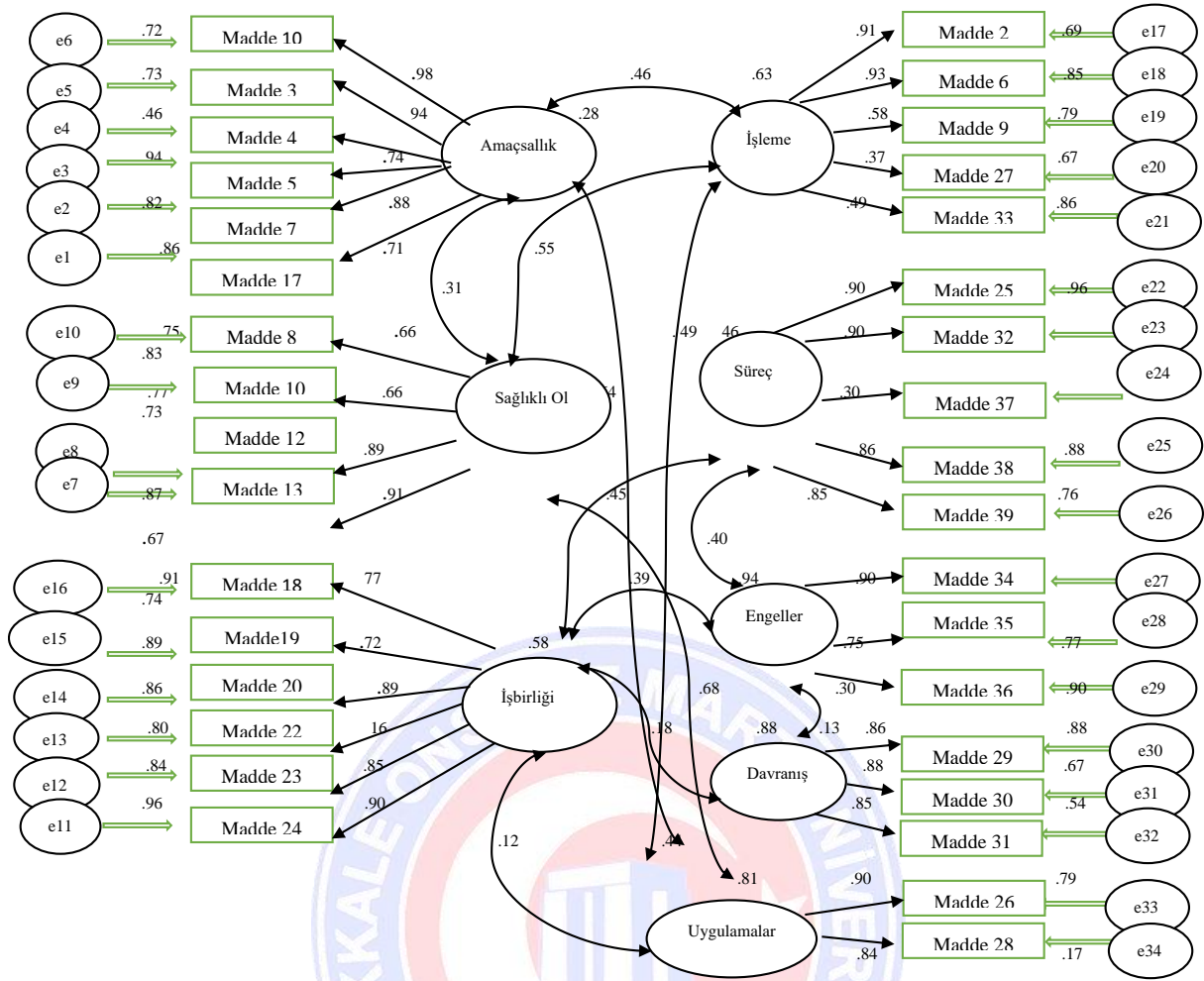
4. İşleme: M2 – M6 – M9 – M27 – M33
5. Süreç: M25 – M32 – M37 – M38 – M39
6. Engeller: M34 – M35 – M36
7. Davranış: M29 – M30 – M31
8. Uygulamalar: M26 – M28

Doğrulayıcı Faktör Analizi

Elde edilen verilere göre ki-kare (χ^2) iyilik uyumu değerinin $\chi^2= 1040,335$, $sd=499$, $p=0.00$ şeklinde olduğu görülmektedir. Değerler oranlandığında χ^2/sd ($\chi^2=1040,335/sd=499$) sonuç 2,085 olarak ortaya çıkmaktadır. Şimşek'e (2007) göre bu oranın 5'ten daha az olması yeterlidir. Uyum indeksleri değerlerinin TLI=0.81, GFI=0.86, IFI=0.82, CFI=0.82, şeklinde sıralandığı görülmüş ve bu değerlerin uyum indeksleri için kabul edilir aralıklarda olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Çokluk ve ark., 2010). Çünkü Çokluk ve arkadaşlarına (2010) göre bu değerlerin 0.80 ve üzerinde olması kabul edilebilir olarak değerlendirilmektedir. Bu sebeple literatürdeki bilgiler doğrultusunda uyum iyiliği indekslerinin hepsi kabul edilebilir değerler göstermiştir. Ayrıca DFA sonucuna göre RMSEA değeri 0.053 olarak bulunmuştur (Şekil 1) ve bu değer de kabul edilebilir uyum değerlerine sahip olduğu görülmektedir. Çünkü Sümer'e göre (2000) RMSEA değerinin kabul edilebilir olması için 0.08'in altında olması gerekir. Yukarıdaki uyum değerlerine göre model verilere iyi uyum göstermektedir. Modelin verilere iyi uyduğunu gösteren yeterli sayıda uyum indeksi vardır.

Güvenirlilik Analizi

Ölçek Alt boyutlarının; Cronbach Alfa katsayısına göre hesaplanan güvenirlik değerleri Amaçsallık alt boyutu için 0.85, Sağlık ve Aktif Olma alt boyutu için 0.78, İşbirliği ve Ortaklık alt boyutu için 0.74, İşleme alt boyutu için 0.77, Süreç alt boyutu için 0.81, Engeller alt boyutu için 0.74, Davranış alt boyutu için 0.73 ve Uygulamalar alt boyutu için de 0.71 olarak hesaplanmıştır. Tüm Ölçeğin güvenirlik katsayısı ise 0.93 olarak hesaplanmıştır. Buna göre, ölçme aracının toplamı ve tüm alt boyutları güvenilir olarak tespit edilmiştir (Büyüköztürk, 2008; Tabachnik ve Fidell, 2012).

Şekil 1. Ölçeğin Doğrulayıcı Faktör Analizi Çözümlemesi

TARTIŞMA ve SONUÇ

Doğrulayıcı faktör analizi, ölçek yapısını incelemeye yardımcı olur. Bunun öncesinde Açıklayıcı Faktör Analizi ile faktör yüklerini değerlendirmek gereklidir. Faktör yükü, bir maddenin ait olduğu faktörle olan ilişkisini açıklayan bir değerdir. Bu değer mümkün olduğunca yüksek olması beklenir. Bir faktöre ait maddelerin faktör yüklerinin yüksek olması, o maddelerin ilgili yapıyı birlikte ölçtüğünü ifade eder (Büyüköztürk, 2008). Ortaokul öğrencilerinin bedensel okuryazarlığa ilişkin tutumlarının değerlendirilmesinin amaçlandığı bu çalışmada, geçerlik ve güvenilirlik analizlerinden elde edilen bulgulara göre 34 madde ve 8 alt boyuttan oluşan bir ölçüm aracı ortaya konmuştur. Söz konusu analizler için gerçekleştirilen AFA ve DFA değerlendirilmesinde, veri uyumu ve alt boyutların dağılımında dikkate alınması önerilen indekslerden χ^2/sd , TLI, IFI, CFI, GFI ve RMSE'nin tamamının kabul edilebilir aralıklarda olduğu bulgusuna ulaşılmıştır (Hu ve Bentler, 1999; Kline, 1994). Türkçe alan yazında bedensel okuryazarlığa ilişkin tutumları ölçmek amacıyla geliştirilmiş

herhangi bir araştırmaya rastlanılmamıştır. Ancak literatürde çok sayıda araştırmacının çocukların bedensel okuryazarlık düzeylerini inceledikleri birçok araştırmaya rastlamak mümkündür (Gu, Chen, ve Zhang, 2018; Choi ve ark., 2021; Giblin, Collins ve Button, 2014).

Sonuç olarak bu çalışmada elde edilen bulgular, ölçeğin geçerli ve güvenilir bir araç olduğunu ortaya koymuştur. 5’li Likert tipinde tasarlanan ölçekte 1 puan “katılmıyorum” ve 5 puan “kesinlikle katılıyorum” arasında değişen bir değerlendirmeye sahiptir. Ölçüm aracı toplam 34 maddedir ve ters puanlanan madde yoktur. Ölçeğin güvenilirliğini belirlemek amacıyla Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı kullanılmıştır. Cronbach alfa katsayısının .70 üzerinde olması ölçeğin güvenilirliğini göstermektedir. Ölçek alt boyutlarının isimlendirilmesinde, alan yazında yer alan fiziksel aktivite, bedensel okuryazarlık ile ilgili araştırmalardan yararlanılmıştır (Canadian Sport for Life, 2016; Higgs, 2010; IPLA, 2016; Jurbala, 2015; Shearer et al., 2018; Whitehead, 2001).

Öneriler

- Çalışma kapsamında elde edilen bilgilere göre; ortaokul öğrencilerinin bedensel okuryazarlığa ilişkin tutum düzeylerini belirlemek amacıyla “Ortaokul Öğrencileri için Bedensel Okuryazarlık Tutum Ölçeği” araştırmacılar tarafından kullanılabilir.
- Tespit edilen bulgulara göre ortaokul öğrencilerinin bedensel okuryazarlıkla ilgili olumlu tutum geliştirmeleri için önlemler ve planlamalar yapılabilir.
- Geliştirilen ölçekten hareketle, daha üst yaş grupları için ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları tekrarlanabilir.
- Geliştirilen tutum ölçeğinden hareketle, bedensel okuryazarlık kavramının bilişsel ve devinişsel alanlarında da ölçme araçları planlamaları yapılabilir.
- Bedensel okuryazarlık tutum ölçeği farklı dil ve kültürler için de uyarlanabilir.

KAYNAKLAR

- Barnett, L. M., Dudley, D. A., Telford, R. D., Lubans, D. R., Bryant, A. S., Roberts, W. M., Morgan, P. J., Schranz, N. K., Weissensteiner, J. R., Vella, S. A., Salmon, J., Ziviani, J., Okely, A. D., Wainwright, N., Evans, J. R. ve Keegan, R. J. (2019). Guidelines for the selection of physical literacy measures in physical education in Australia, *Journal of Teaching in Physical Education*, 38(2), 119-125.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem.
- Cairney, J., Dudley, D., Kwan, M., Bulten, R. ve Kriellaars, D. (2019). Physical literacy, physical activity and health: Toward an evidence-informed conceptual model. *Sports Medicine*, 49(3), 371-383.
- Canadian Sport for Life (CS4L). (2016). Sport for life—long-term athlete development resource paper 2.1: Sport for Life Society. Retrieved from <http://sportforlife.ca/portfolio-view/long-termathlete-development-2-1/>
- Castelli D. M., Barcelona J.M. ve Bryant, L. (2015). Contextualizing physical literacy in the school environment: The challenges. *Journal of Sport and Health Science*, 4(2), 156–163.
- Choi, Siu-Ming, Raymond Kim-Wai Sum, Tristan Wallhead, Amy Sau-Ching Ha, Cindy Hui-Ping Sit, Deng-Yau Shy, and Feng-Min Wei. 2021. “Preservice physical education teachers’ perceived physical literacy and teaching efficacy.” *Journal of Teaching in Physical Education* 40(1), 146–156. doi:10.1123/jtpe.2019-0076.
- Çokluk, Ö. Şekercioğlu, ve G., Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik SPSS ve LISREL Uygulamaları*. Ankara: Pegem Akademi.
- Edwards, L. C., Bryant, A. S., Morgan, K., Cooper, S., Jones, A. M. ve Keegan, R. J. (2019). A professional development program to enhance primary school teachers’ knowledge and operationalization of physical literacy, *Journal of Teaching in Physical Education*, 38(2), 126-135.
- Field, A. (2005). *Discovering Statistics Using SPSS*. London: SAGE Publications.
- Giblin, Susan, Dave Collins, and Chris Button. 2014. “Physical literacy: Importance, assessment and future directions.” *Sports Medicine* 44(9), 1177–1184. doi:10.1007/s40279-014-0205-7.

- Gu, X., S. Chen, and X. Zhang. 2018. "Physical literacy at the start line: Young children's motor competence, fitness, physical activity, and fitness knowledge." *Journal of Teaching in Physical Education* 38(2), 1–29.
- Hastie, P. A. (2017). Revisiting the national physical education content standards: What do we really know about our achievement of the physically educated/literate person? *Journal of Teaching in Physical Education*, 36(1), 3–19.
- Higgs, C. (2010). Physical literacy—two approaches, one concept. *Physical and Health Education*, 76(1), 6–7.
- Hu, L. ve Bentler, P. M. (1999). Cut off criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling*, 6, 1-55.
- International Physical Literacy Association (IPLA). (2016). Defining physical literacy. Retrieved from <https://www.physical-literacy.org.uk/defining-physical-literacy/>
- Jurbala, P. (2015). What is physical literacy, really? *Quest*, 67, 367–383. doi:10.1080/00336297.2015.1084341
- Karagöz Y. ve Bardakçı S. (2020). *Bilimsel Araştırmalarda Kullanılan Ölçme Araçları ve Ölçek Geliştirme*. Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.
- Kline, P. (1994). *An Easy Guide to Factor Analysis*. New York: Routledge
- Likert, R. (1967). *The Method of Constructing an Attitude Scale, Readings in Attitude Theory and Measurement* (Ed. Fishbein M.), New York: John Wiley & Sons, Inc.
- Liu, Y., ve Chen, S. (2021). Physical literacy in children and adolescents: Definitions, assessments, and interventions. *European Physical Education Review*, 27(1), 96-112.
- Longmuir, P.E., & Tremblay, M.S. (2016). Top 10 research questions related to physical literacy. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 87, 28–35. PubMed ID: 26889582 doi:10.1080/02701367.2016.1124671
- Lundvall, S. (2015). Physical literacy in the field of physical education—A challenge and a possibility. *Journal of Sport and Health Science*, 4(2), 113-118.
- Munusturlar, S. ve Yıldız, G. (2020). Beden eğitimi öğretmenleri için algılanan beden okuryazarlığı ölçeği'nin faktör yapısının Türkiye örneğine yönelik sınanması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(1), 200-209.

- Nunnally, J. C. (1978). *Psychometric Theory* (2nd ed.). McGrawHill: New York
- Shearer, C., Goss, H.R., Edwards, L.C., Keegan, R.J., Knowles, Z.R., Boddy, L.M., Fowweather, L. (2018). How is physical literacy defined? A contemporary update. *Journal of Teaching in Physical Education*, 37. doi:10.1123/jtpe.2018-0136
- Shortt, C. A., Webster, C. A., Keegan, R. J., Egan, C. A. ve Brian, A. S. (2019). Operationally conceptualizing physical literacy: Results of a Delphi study, *Journal of Teaching in Physical Education*, 38(2), 91-104.
- Şimşek, Ö. F. (2007). *Yapısal eşitlik modellemesine giriş; Temel İlkeler ve LISREL Uygulamaları*. Ankara: Ekinoks Yayıncılık.
- Tabachnick, B. G., ve Fidell, L. S. (2012). *Using multivariate statistics*. Pearson Education: Boston
- Taş, H. ve Altunsöz, I. H. (2021b). Ortaokul öğrencilerinin bedensel okuryazarlığını değerlendirme. *Eğitim ve Bilim*, 46(208), 475-491.
- Taş, H. ve Altunsöz, İ. H. (2021a). Bedensel okuryazarlık kavramı ve önemi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 32(3), 109-122.
- Whitehead, M. (2001). The concept of physical literacy. *European Journal of Physical Education*, 6, 127–138. doi:10.1080/1740898010060205
- Whitehead, M. (2010). *Physical Literacy Throughout the Lifecourse*. Routledge: New York.
- Yıldız, G. ve Munusturlar, S. (2022). Differences in perceived physical literacy between teachers delivering physical education in schools: classroom teachers vs physical education teachers. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 27(6), 626-639.